

KRONIKA ODSJEKA

IZBOR U AKADEMIKA

Prof. dr. sc. Andriji Bognaru

Svakom čovjeku, pa tako i intelektualcu malo je u životu toliko ugodno kao što je priznanje za njegov dugogodišnji rad. Nedavno smo doznali:

162. Skupština

Mađarske Akademije Znanosti

utvrđuje da se

Bognar Andrija

izabire, kao priznanje za njegov rad na polju geomorfologije i geoekologije, za

VANJSKOG ČLANA

i da na temelju članstva u akademiji ima prava i obveze određene pravilnikom akademije.

Budapest, 4. svibnja 1998.

Tajnik

Predsjednik

Tome su prethodile godine samopriječnog rada na polju geomorfologije, posebno na upoznavanju postanka, svojstvima, raširenosti i važnosti lesa na području Republike Hrvatske. Radovi prof. Andrije Bognara uvrstili su Hrvatsku u red zemalja s najbolje upoznatom problematikom lesa.

Spomenutom priznanju prethodili su slijedeći uspjesi:

Komisija za les INQUA-e (Međunarodnog udruženja za istraživanje kvartara) izabrala ga je 1977. godine za svog člana na kongresu u Birminghamu (UK).

Prof. Andrija Bognar bio je član Radne komisije saveznog projekta Geomorfološko kartiranje SFRJ i aktivno je sudjelovao u izradi Uputstva za izradu pregledne karte SFRJ i detaljne geomorfološke karte SFRJ.

Bio je voditelj saveznog projekta Geomorfološko kartiranje za područje Hrvatske.

Stalni je član suradnik Svjetskog udruženja geomorfologa.

Član je Međunarodne komisije za geomorfologiju Karpata i karpatskih balkanskih zemalja.

U ovom okviru priznati su brojni znanstveni radovi iz geomorfologije i kvartarologije koji se redovito citiraju u domaćoj i stranoj geomorfološkoj literaturi.

Članovi Geografskog odsjeka PMF-a čestitaju kolegi prof. Andriji Bognaru na ovom visokom priznanju.

Tomislav Šegota

**POVODOM ODLASKA U
MIROVINU I
SEDAMDESETGODIŠNJICE
prof. dr. sc. Tomislava Šegote**

U 1999. navršeno je 70 godina od rođenja dr. sc. Tomislava Šegote, redovitog profesora na našem odsjeku, koji je krajem akad. god. 1998./99. otišao i u zasluženu mirovinu.

Prof. dr. Tomislav Šegota rođen je 19. travnja 1929. u Novskoj. Iako podrijetlom iz Podvelebitskog primorja, djetinjstvo je spletom okolnosti proveo u raznim dijelovima tadašnje Kraljevine Jugoslavije, sve do početka II. svjetskog rata, otkad živi u Zagrebu. U Zagrebu je završio gimnaziju, a 1954. diplomirao na Geografskom odjelu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Do 1961. bio je pomoćnik redaktora u Jugoslavenskom leksikografskom zavodu (današnjem Leksikografskom zavodu "Miroslav Krleža"), a od 1. studenog nastupa kao asistent na Geografskom odjelu PMF-a. Te je godine obranio doktorsku disertaciju *Geografske osnove glacijacije*. Svojom disertacijom prof. Šegota ulazi u problematiku postanka mehanizma ledenih pokrova, odnosno klimatskih promjena

najvišeg reda veličine. Problematika klimatskih promjena provlači se cijelom njegovom znanstvenom karijerom.

Nakon znanstvenog usavršavanja u Hullu, u Velikoj Britaniji, profesor Šegota biva 1965. godine izabran u zvanje docenta, a 1972. u zvanje izvanrednog profesora. Zvanje redovitog profesora stekao je 1978. godine.

U svojim radovima raspravlja o paleotemperaturnim promjenama u kvartaru, sekularnim fluktuacijama padalina i osobito o promjenama morske razine. To je pitanje osobito važno u Hrvatskoj jer je promjena razine Jadranskog mora bitno utjecala na paleogeografske odnose. Analiza mareografskih podataka pokazala je i veličinu spuštanja zavale Jadranskog mora.

Poseban ciklus čine radovi posvećeni klimatskom utjecaju Zagreba. U njima je profesor Šegota dokazao postojanje "toplinskog otoka" u Zagrebu i toplog pojasa u podnožju Medvednice.

Od samih početaka njegove sveučilišne karijere profesora Šegotu pamtimo po nadahnutim predavanjima iz kolegija *Klimatologija*, a do prije nekoliko godina i kolegija *Regionalna geografija Južne Europe*. Savjestan i pedantan, požrtvovan i odgovoran u svom radu, profesor Šegota je u svakom trenutku vodio računa o nastavnim potrebama. S tim u skladu omogućio je svladavanje gradiva iz udžbenika na hrvatskom jeziku. Još krajem šezdesetih godina objavio je skripte iz klimatologije, za koje se pokazalo da su bile samo uvod u njegovu obuhvatnu autorsku djelatnost. Tako danas u njegovom opusu nalazimo tri izdanja sveučilišnog udžbenika *Klimatologija za geografe*, te sveučilišni udžbenik *Geografija Južne Europe*. Stoga, kad je prije dvije

godine preuzeo kolegij *Australija i Oceanija*, bilo je samo pitanje vremena kad će hrvatska geografska javnost dobiti i treći sveučilišni udžbenik profesora Šegota. I doista, početkom 2000. godine objavljena je *Geografija Australije i Oceanije*.

Nekoliko desetljeća profesor Šegota je surađivao u znanstvenim i stručnim časopisima u Hrvatskoj i inozemstvu. Zahvaljujući njegovom velikom iskustvu, zavidnom poznavanju kompleksne geografije i marljivom radu, mnogi će ga prepoznati kao kvalitetnog recenzenta osnovnoškolskih i srednjoškolskih udžbenika i ostalih izdanja.

Tomislav Šegota bio je predsjednik Geografskog društva Zagreba, pročelnik Geografskog odjela, član fakultetske komisije za izdavačku djelatnost, redaktor za geografiju SRH u Enciklopediji Jugoslavije, a danas je predsjednik Nacionalnog odbora INQUA-e.

U svjetskoj znanstvenoj literaturi poznata su nam 32 citata njegovih znanstvenih radova. Za znanstveni rad iz paleoklimatologije profesor Tomislav Šegota je 13. lipnja 1972. dobio prestižnu nagradu "Ruđer Bošković", a 2. travnja 1980. izabran je za člana suradnika HAZU.

Našem zaslužnom umirovljeniku želimo dobro zdravlje da i nadalje može doprinositi razvoju geografske struke u Hrvatskoj.

Anita Filipčić

**POVODOM ODLASKA U
MIROVINU
prof. dr. sc. Petrice Novosel-Žic**

Krajem akad. god. 1998./99. u zasluženu je mirovinu otišla dr. sc. Petrica Novosel-Žic, izvanredna profesorica na našem odsjeku.

Profesorica Novosel-Žic rođena je 13. travnja 1931. u Dragi Baščanskoj (otok Krk). Osnovnu školu pohađala je u Rabu i Puntu, nižu gimnaziju u Krku i Novom Vinodolskom, a Učiteljsku školu završila je u Rijeci 1951. godine. Do 1954. godine službovala je kao učiteljica u Gorskom kotaru (Kupjak, Stari Laz, Ravna Gora). Diplomirala je 1959. godine na Geografskom odjelu PMF-a u Zagrebu. Školske godine 1959./60. predavala je geografiju na tadašnjoj IV. i V. gimnaziji u Zagrebu. Od 1961. godine radi na geografskom odsjeku PMF-a u Zagrebu, kao asistent, stručni suradnik, viši stručni suradnik, a od 1979. godine u zvanju docenta te izvanrednog profesora. Na matičnom fakultetu postigla je akademski stupanj magistra i doktora prirodnih znanosti, kao prva žena koja je izradila i obranila disertaciju iz područja geografije u Hrvatskoj. Uvrštena je u ediciju "Tko je tko od žena u svijetu" (*The World Who's Who of Women*, Cambridge, 1982.).

Na Geografskom odjelu PMF-a predavala je na dodiplomskom i poslijediplomskom stupnju nastave. Uz stalne kolegije -

Kartografija i Regionalna geografija Rusije na dodiplomskom, te kolegij *Tematsko predočivanje u prostornom planiranju i uređenju* na poslijediplomskom studiju, predavala je i kolegije *Geografske grafičke metode i Turistička geografija* (akad. god. 1985./86.). Držala je *Geografski* i *Kartografski praktikum*, vodila terensku nastavu i vježbe iz navedenih kolegija, te bila mentorica diplomskih, magistarskih i doktorskih radova.

U znanstvenom radu prof. Novosel-Žic prvenstveno se bila usmjerila na socio-geografsku problematiku Sjevernog hrvatskog primorja, posebno rodni otok Krk, o kojem je objavila većinu radova, potom Gorski kotar, te na kartografiju. Suradivala je na znanstvenim projektima: Jugoslavenski radnici u inozemstvu, Centralna naselja i gradovi RH, Turizam i rekreacija, te Urbanizacija RH.

Sudjelovala je na pedesetak znanstvenih i stručnih skupova u zemlji i inozemstvu s više od 20 izlaganja i priopćenja. Objavila je stotinjak radova, od čega tridesetak znanstvenih. U Švicarskoj je boravila kao stipendistica OECD-a, vezano uz proučavanje migracija naših radnika. U okviru razmjene sveučilišnih nastavnika boravila je na univerzitetima u Moskvi i Kijevu, gdje je držala predavanja iz turističke problematike naše zemlje. Sudjelovala je u brojnim studijskim putovanjima (europske države, regije bivšeg SSSR-a, Mongolija, Kina, Sjeverna i Južna Amerika te Atlantik).

Povezano sa stručnim ili širim društvenim obvezama, prof. Novosel-Žic obnašala je brojne dužnosti. Bila je član uredništava znanstvenih časopisa *Radovi Geografskog odjela* (danas *Acta Geographica Croatica*) i *Biltena Savjeta za daljinska istraživanja HAZU*. U svojstvu predstavnika

Geografskog odjela sudjelovala je u radu svih tijela na matičnom fakultetu. Obavljala je dužnost pročelnice Geografskog odjela, odnosno predstojnice Zavoda za kartografiju, u kojem je više od 20 godina vodila kartografsku zbirku. Uz to je bila i tajnica Komisije za rekreaciju pri Sveučilištu u Zagrebu, članica Izvršnog odbora Savjeta za daljinska istraživanja HAZU, zamjenica tajnika Saveza geografskih društava Jugoslavije, te članica Upravnog odbora Saveza geografskih društava Hrvatske.

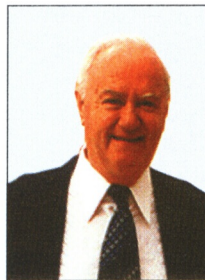
Slučaj je htio da je prof. dr. sc. Petrica Novosel-Žic svoju aktivnu radnu karijeru završila organizacijom i vođenjem stručne ekscurzije po rodnom otoku Krku za sudionike 2. hrvatskoga geografskog kongresa.

Našoj dragoj umirovljenici želimo dobro zdravlje i daljnji nastavak suradnje unutar stručnog kruga.

Dane Pejnović

OBLJETNICE

SEDAMDESETGODIŠNJICA prof. dr. sc. Josipa Riđanovića

Dana 28. listopada 1999. navršava se 70 godina od rođenja dr. sc. Josipa Riđanovića, redovitog profesora na našem odsjeku.

Profesor Josip Riđanović rođen je u Kotoru (Muo), gdje je završio pučku školu i potom gimnaziju 1948. godine. Diplomirao je 1953. na Geografskom odjelu PMF-a u Zagrebu, a godinu dana kasnije izabran je za asistenta u

Geografskom zavodu. Doktorirao je 1963. godine obranivši disertaciju pod naslovom *Orijen - prilog poznavanju reljefa primorskih krških planina*. Za docenta je izabran 1965., za izvanrednog profesora 1972., a za redovitog profesora 1978. godine. Kao stipendist Humboldtove zaklade akad. god. 1966./67. bio je na znanstvenom usavršavanju u Würzburgu kod profesora Büdela. U sklopu Internacionalnog hidrološkog programa (IHP) 1984. je boravio u Freiburgu im Breisgau, kod profesora Kellera.

Sudjelovao je u radu svih tijela na matičnom fakultetu, bio je pročelnik Geografskog odjela (1968.-1970. i 1972./73.) i član Savjeta PMF-a (1959.-1961.). Bio je glavni i odgovorni urednik odsječkog znanstvenog časopisa *Acta Geographica Croatica* (1989.-1993.). Član je izdavačkog kolegija časopisa *Petermanns Geographische Mitteilungen* (Gotha) od 1993. godine.

U svom znanstvenom radu angažiran je isprva u geomorfologiji. Bavi se ponajviše krškim krajevima, primjenjujući klimageomorfološki pristup. Ubrzo se usmjerava na istraživanje značenja vode u geografskom kompleksu, istražujući u širokom spektru tema od vode kao prirodogeografskog elementa i čimbenika do problema očuvanja vodnih rezervi i opskrbe vodom, kao i hrvatskim Jadranom.

Objavio je 70-ak znanstvenih radova, odnosno priopćenja na domaćim i inozemnim skupovima, te objavio veći broj stručnih i popularno-znanstvenih napisa. Najznačajniji radovi prof. Riđanovića citirani su u domaćoj i inozemnoj literaturi. Znanstveno se neprestano usavršavao i prenosio svoja znanja na brojnim međunarodnim kolokvijima, simpozijima i kongresima u inozemstvu (Würzburg, Tübingen,

Saarbrücken, Dresden, Leipzig, Warszawa, Krakow, Sofija, Plovdiv, Budimpešta...) i tuzemstvu. U sklopu projekta Geomorfološko kartiranje Republike Hrvatske nositelj je zadatka Hidrogeografska diferencijacija Republike Hrvatske. Uvijek rado surađujući i izvan Sveučilišta u Hrvatskoj je plodnu suradnju ostvario s Hrvatskim vodama, Hrvatskim biološkim društvom, upravom NP Plitvička jezera, Leksikografskim zavodom "Miroslav Krleža" i drugima.

Prof. Riđanović zaslužan je za uvođenje i unapređivanje hidrogeografije i geografije mora u studiju geografije. U sklopu tog rada 1989. godine objavio je sveučilišni udžbenik *Hidrogeografija* kao prvi sveučilišni udžbenik iz te geografske discipline u Hrvatskoj. Godine 1993. objavljeno je i drugo izmijenjeno i prošireno izdanje toga udžbenika. Na Geografskom odsjeku PMF-a prof. Riđanović predaje kolegije *Hidrogeografiju*, *Geografiju mora* i *Regionalnu geografiju Latinske Amerike*. Organizirao je i postavio *Praktikum iz geografije*. Kako u znanstvenom, tako i u svom nastavničkom radu čvrsto se zalaže za rad na terenu i promiče terensku nastavu. Na posljediplomskom studiju na PMF-u predaje kolegij *Geografsko vrednovanje vode u uređenju prostora*. Predavao je i predaje kolegije i izvan matične ustanove, promičući geografiju i napose hidrogeografiju. U svom bogatom nastavničkom radu bio je voditelj mnogih diplomskih radova, te mentor magistarskih i doktorskih radova.

Član je Hrvatskog geografskog društva, Geografskog društva u Würzburgu, Društva hrvatskih Humboldtovaca, IHP (Freiburg), Hrvatskog hidrološkog društva, udruge pomoraca "Bokeljska mornarica 809." i drugih.

Čestitamo profesoru Riđanoviću sedamdeseti rođendan i želimo mu još puno uspjeha u daljnjem radu, kao i mnogo zdravlja i radosti u privatnom životu.

Danijel Orešić

SEDAMDESETGODIŠNJICA

prof. dr. sc. Ive Baučića

U 1999. godini slavi svoj 70. rođendan dr. sc. Ivo Baučić, redoviti profesor.

Rođen je u Omišu 8. studenog 1929. godine. Diplomirao je geografiju 1954. godine na PMF-u. Doktorsku disertaciju obranio je 1966. s temom *Cetina - razvoj reljefa i cirkulacija vode u kršu*. Bio je asistent, docent i izvanredni profesor na Geografskom odjelu PMF-a od 1956. do 1977. Predavao je kolegije *Metode socijalno-geografskih istraživanja*, *Geografija Sovjetskog Saveza*, *Geografija jugoistočne Europe* i *Geografske osnove turizma*. Predavao je i na poslijediplomskom studiju Elementi regionalizacije od 1968. do 1977. Bio je pročelnik Geografskog odjela (1970.-1972.), prodekan i predsjednik Upravnog odbora fakulteta (1972.-1974.), te član Sveučilišne skupštine (1973.-1975.).

Do odlaska na Geografski institut Tehničkog sveučilišta u Münchenu, na kojem je boravio 1967.-1969 kao stipendist Humboldtove zaklade, bavio se istraživanjem prirodnih obilježja krša, pretežno speleologijom, a potom socijalnom geografijom, osobito vanjskim migracijama stanovništva. Pri Institutu za geografiju Sveučilišta u Zagrebu pokreće utemeljenje (1971.) i djelovanje Odjela za migracije, koji 1977. prelazi u samostalnu znanstvenu jedinicu, Centar za istraživanje migracija. Iste godine prelazi

s PMF-a u Centar, preuzima dužnost direktora, voditelja istraživačkog rada i urednika. Godine 1984. prelazi na Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu, a 1988. na Pomorski fakultet Dubrovnik, Studij u Splitu, gdje predaje kolegije *Pomorska geografija* i *Pomorska meteorologija*. Objavio je 4 knjige, 70-ak znanstvenih radova, 30-ak priopćenja sa skupova i brojne stručne radove, uglavnom iz područja vanjskih migracija i demografije. Predavao je i na Međunarodnom postdiplomskom studiju o europskim integracijama pri Europskom institutu Sveučilišta u Amsterdamu kolegij *Migracije i procesi integracije u Europi* (1974.-1983.), a predavao je i na Sociološkom institutu Sveučilišta u Zürichu kolegij *Sociologija migracija*, te na Sveučilištu u Essenu (1977./78.). Na Sveučilištu Ann Arbor u Michiganu predavao je kolegij *Suvremene europske migracije* (1978./79.). Bio je kodirektor i predavač na tečaju Mediteranske studije Interuniverzitetskog centra u Dubrovniku (1978.-1985.). Suraduje u brojnim međunarodnim institucijama koje se bave pitanjima vanjskih migracija, osobito s OECD, ILO, UNESCO, Europskim savjetom, UNPD. Od 1990. do 1993. bio je savjetnik za demografiju predsjednika Republike Hrvatske.

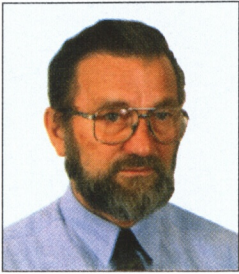
Čestitamo prof. dr. Ivi Baučiću njegov sedamdeseti rođendan i želimo mu daljnje uspjehe u struci i izvan nje.

Danijel Orešić

ŠEZDESETPETA OBLJETNICA

prof. dr. sc. Zlatka Pepeonika

Dr. sc. Zlatko Pepeonik, redoviti profesor Geografskog odsjeka u 1999. godini

slavi svoj šezdeset-peti rođendan.

Profesor Zlatko Pepeonik rođen je u Varaždinu 31. srpnja 1934. godine. U rodnomu je gradu završio gimnaziju 1953. U Za-

grebu je upisao geografski studij i diplomirao 1958. Potom je magistrirao temom *Stanovništvo Daruvarsko-pakračkog kraja* i potom doktorirao 1973. temom *Jugoslavenska ekonomska emigracija u Švedsku*. Jednu školsku godinu predavao je na osnovnoj školi u Budinšćini, a 1960. je izabran za asistenta na Geografskom odjelu. Za docenta je izabran 1974., za izvanrednog profesora 1982., a za redovitog profesora 1988. godine. Intenzivno se usavršavao u inozemstvu: 1964. na Tehnische Hochschule u Münchenu, 1969./70. na School of Architecture na Harvardu, 1972. Sociološkom odjelu Lundskeg Sveučilišta u Švedskoj kao i u Ministarstvu za imigracije Švedske u Stockholmu, te 1977. na Institutu za ekonomsku geografiju Sveučilišta u Münchenu. Predavao je kao gostujući profesor na Portland State University u Portlandu, Oregon (u više navrata) i na University of Texas u Austinu, Texas, SAD. Bio je pročelnik Geografskog odsjeka u četiri mandata.

U znanstvenom radu profesor Peponik bavi se ponajprije turističkom geografijom, koju je postavio i unapređivao na Geografskom odsjeku, te regionalnom geografijom Angloamerike i Sjeverne Europe. Bavio se također demogeografskim temama i istraživanjem krša (napose speleologijom). Objavio je 50-ak znanstvenih radova, od čega više od 20 u međunarodnim

časopisima, te više od 140 stručnih radova. Dao je velik doprinos popularizaciji i unapređivanju položaja naše struke u Hrvatskoj. Bio je glavni i odgovorni urednik *Prirode* (1983.-1985.) i *Geografskog horizonta* (1990.-1994.). Voditelj je projekta Prostorni aspekt turizma u regionalnom razvoju RH, a i ranije je vodio i sudjelovao u radu više znanstvenih i stručnih projekata. Član je studijske skupine IGU za održivi razvoj turizma.

Profesor Pepeonik na geografskom odsjeku PMF-a predaje kolegije *Turistička geografija* i *Angloamerika* na dodiplomskom studiju te *Turistička valorizacija prostora i rekreacija* na poslijediplomskom. Predavao je i predaje izvan matične ustanove, među ostalim na poslijediplomskom studiju amerikanistike u Zagrebu (ranije u Dubrovniku). Bio je voditelj mnogim studentima pri izradi diplomskih radova, te mentorom magistrantima i doktorantima.

Član je Hrvatskog geografskog društva (njegov predsjednik u tri mandata), Hrvatskog prirodoslovnog društva, Speleološkog društva Hrvatske (kojem je bio tajnik), Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, Komisije za turizam i rekreaciju IGU, Sigma Xi (SAD), doživotni počasni član South Wales Caving Cluba. Odlikovan je ordenom zasluga za narod sa srebrenom zvijezdom za speleološki rad (1969.). Godine 1992. izabran je za člana suradnika HAZU.

Cijenjenom kolegi za njegov rođendan želimo ostvarenje mnogih novih uspjeha i puno sreće i veselja u životu.

DIPLOMIRALI 1998./99.
(prema knjizi diplomskih radova)

1. Mirela AJHNER: Lipik prije i poslije Domovinskog rata, 20. 10. 1998.
2. Irena HUMAR: Talijani u Istri, 20. 10. 1998.
3. Domagoj JAKOPOVIĆ: Turizam Vele Luke, 20. 10. 1998.
4. Irena JURLINA: Ukrajina, 20. 10. 1998.
5. Višnja KLEPAC: Medveja, 20. 10. 1998.
6. Ivana PAVLINUŠIĆ: Riječka urbana regija, 27. 10. 1998.
7. Marijana BRCKOVIĆ: Robni terminali Zagreba, 29. 10. 1998.
8. Ivan DEVČIĆ: Sistem centara rada Požeške kotline, 29. 10. 1998.
9. Jurica POTNAR: Industrija kao faktor razvoja bjelovarskog kraja, 2. 11. 1998.
10. Davorinka GABUD: Povezanost kvarnerskih otoka s kopnom, 17. 11. 1998.
11. Anamarija KONČIĆ: Zagrebačka Dubrava: razvoj i funkcionalna organizacija naselja, 25. 11. 1998.
12. Maja ŽITKOVIĆ: Gravitacijska područja zaposlenih satelitskih naselja Zagreba, 25. 11. 1998.
13. Ante MLINAREVIĆ: Atraktivnost pograničnih naselja u dolini Sutle za razvoj industrije i obrta, 30. 11. 1998.
14. Ivica RAGUŽ: Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Čapljinskog kraja, 1. 12. 1998.
15. Bruno BERGER: Dvorci Hrvatskog zagorja, 18. 12. 1998.
16. Indira MERDOVIĆ: Turizam Istre, 23. 12. 1998.
17. Teo KOLOMBO: Bolivija, 10. 2. 1999.
18. Anita OREŠKOVIĆ: Turistički potencijali i dosadašnja valorizacija Moslavine, 10. 2. 1999.
19. Daniel BOGEŠIĆ: Rovinj: prostorni razvoj i struktura grada, 24. 3. 1999.
20. Lana RUŽIĆ: Turizam Like, 26. 3. 1999.
21. Daniela PALAVRA: Turizam Češke republike, 31. 3. 1999.
22. Goran HRUSTIĆ: Hidrogeografske značajke porječja Mirne, 1. 4. 1999.
23. Domagoj JANKOVIĆ: Topusko, 1. 4. 1999.
24. Aleksandra KOSANIĆ: Turizam otoka Korčule, 2. 4. 1999.
25. Mario MARŠ: Preobrazba prigradskog naselja Stupnik pod utjecajem grada Zagreba, 7. 4. 1999.
26. Zoran ŠIMUNOVIĆ: Otok Mljet, 7. 4. 1999.
27. Tatjana MIŠKOVIĆ: Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Vukovarskog kraja, 9. 4. 1999.
28. Vuk-Tvrtko OPAČIĆ: Terminali javnog gradskog i prigradskog prometa Zagreba, 23. 4. 1999.
29. Mirjana ZAGORC: Razvoj poljoprivrede Europske unije, 26. 4. 1999.
30. Marko BACAN: Prirodno-geografske karakteristike i povijesna uloga Žumberka, 17. 5. 1999.
31. Slaven IMRE: Gospodarstvo kao čimbenik prestrukturiranja Gornjeg Poilovlja, 17. 5. 1999.
32. Davor KOVAČIĆ: Industrija u ekonomsko-geografskoj strukturi Požeške kotline, 24. 5. 1999.
33. Darija JEŽ: Mogućnosti turističkog razvoja Lonjskog polja, 10. 6. 1999.
34. Nina DUMBOVIĆ: Historijsko-geografski razvoj Turopolja, 14. 6. 1999.
35. Marija PARLOV: Promjene u prostornom rasporedu industrije Splita, 14. 6. 1999.
36. Margareta KULAŠ: Geomorfološke značajke otoka Silbe, 17. 6. 1999.
37. Krešo BELJAK: Povijesno-geografski razvoj Samobora, 29. 6. 1999.

38. Snježana VINARIĆ: Historijsko-geografski razvoj gospodarske strukture općine Slavonski Brod, 4. 7. 1999.
39. Franjo BEDENIČIĆ: Okički kraj, 5. 7. 1999.
40. Tomislav KRSNIK: Prostorni raspored odlagališta otpada kao faktor narušavanja čovjekovog okoliša na primjeru Republike Hrvatske, 5. 7. 1999.
41. Nevenka BAČURIN: Prometno značenje Velike Gorice, 6. 7. 1999.
42. Renata MIKAC: Općina Ravna gora, 6. 7. 1999.
43. Danijela MILINKOVIĆ: Hidrogeografske značajke Brodske Posavine, 7. 7. 1999.
44. Elizabeta TREPOTEC: Inovacija duhana u Đurđevačko-Virovitičkom kraju, 7. 7. 1999.
45. Damir JAGIĆ: Zemljovid Stjepana Glavača iz 1673, godine, 9. 7. 1999.
46. Mirna KRAŠ: Južni Zagreb – opskrba stanovništva novih stambenih naselja, 9. 7. 1999.
47. Ante OLIVANI: Historijsko-geografski razvoj Knina, 9. 7. 1999.
48. Zrinka ŠAMEC: Postanak i razvoj milijunskih gradova Azije, 9. 7. 1999.
49. Vera VILA: Turistički razvoj otoka Raba, 9. 7. 1999.
50. Danijela GRGURIĆ: Hrvati u svijetu, 12. 7. 1999.
51. Slaven MARENIĆ: Travnički kraj, 12. 7. 1999.
52. Martina SUŠANJ: Geografski aspekt hrvatskog olimpijskog centra Bjelolasica, 12. 7. 1999.
53. Zrinka THALLER ĆURČINSKI: Historijsko-geografski razvoj Zagreba od 1850. do I. svjetskog rata, 13. 7. 1999.
54. Ivona ENGLER: Hidrogeografske značajke Lonjskog polja, 14. 7. 1999.
55. Robert BOROVEČKI: Razmještaj naselja u dolini rijeke Krapine, 16. 7. 1999.
56. Kristijan BRKIĆ, ENSO (El Nino – Southern Oscillation) – geneza i geografske posljedice, 28. 9. 1999.

MAGISTRIRALI 1998./99.

(prema knjizi magistarskih radova)

1. Marinko LOZANČIĆ: Demogeografski aspekt velikosrpske agresije na Hrvatsku, 18. 12. 1998.
4. Slaven ZDILAR: Reljef zavale Imotskog polja i njegovo geoekološko vrednovanje, 20. 2. 1999.
5. Mirko ŠUNDOV: Reljef Dubrovačkog primorja i njegovo geoekološko vrednovanje, 30. 4. 1999.
7. Ivan MADŽAR: Geografski aspekti turizma Zapadne Hercegovine, 24. 5. 1999.
8. Rebeka MESARIĆ: Marine i nautički turizam Republike Hrvatske, 27. 5. 1999.
11. Marica MAMUT: Geomorfološke značajke reljefa otoka Ugljana i otoka Pašmana i njegovo geoekološko vrednovanje, 8. 7. 1999.

DOKTORIRALI 1998./99.

(prema knjizi doktorskih radova)

1. Dražen PERICA, Geomorfološke osobine krša Velebita, 22. 10. 1998.
2. Lučka LORBER, Procesi prestrukturiranja industrije Maribora i njihov utjecaj na transformaciju prostora, 4. 3. 1999.
3. Anita FILIPIĆ, Razgraničenje Köppenovih klimatskih tipova Cs i Cf, 25. 5. 1999.

4. Sanja FAIVRE, Landforms and Tectonics of the Velebit Mountain Runge (Outer Dinarides, Croatia), 18. 6. 1999.
5. Snježana MUSA, Primjena kartografskih metoda u strukturnoj geomorfologiji na primjeru Zapadne Hercegovine, 24. 6. 1999.
6. Dražen JAŠIĆ, Geografske i oceanografske značajke Srednjojadranskog praga, 9. 7. 1999.
7. Mirela SLUKAN, Prostorni razvoj Zagreba od polovice 19. stoljeća na temelju kartografskih izvora, 12. 7. 1999.

**SUDJELOVANJE NASTAVNIKA I
SURADNIKA ODSJEKA NA
STUDIJSKIM BORAVCIMA I
ZNANSTVENIM SKUPOVIMA
1998./99.**

(prema pojedinačnim izvješćima)

Dr. sc. Andrija Bognar, red.prof.

- Carpatho-Balcanic conference of geomorphology, Baie Herculane – Orsova, Rumunjska, 11. - 17. listopada 1998.
- Podnesak (koautori F. Schweitzer, E. Kis, J. Balogh): Paleographic conclusions of investigations into Quaternary deposits on the islands of the Northwestern Adriatics
- Podnesak (koautori F. Schweitzer, E. Kis, J. Balogh): Stratigraphy of travertines in Hungary
- 2. hrvatska konferencija o vodama "Hrvatske vode od Jadrana do Dunava", Hrvatske vode Zagreb i grad Dubrovnik, Dubrovnik, 19. - 22. svibnja 1999.

Podnesak: Klizišta lesnih strmih odsjeka uz Dunav i na otoku Susku

- XV International Congress of International Union for Quaternary Research (INQUA), Durban, Južnoafrička Republika, 3. - 11. kolovoza 1999.

Podnesak (koautori F. Schweitzer i E. Kis): Basic problem of the Quaternary geology and Geomorphology of the Northwest Adriatic region

- IX. hrvatsko-mađarski geografski kolokvij – IX Croatian-Hungarian Geographical Colloquium, Geografski odsjek PMF-a, Starigrad – NP Paklenica – Kornati, 23. - 26. rujna 1999.

Podnesak: Geomorphology of the relief of the National park Paklenica

Podnesak: Loess in Quaternary regiona – NW Adriatic

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.

Podnesak: Geomorfologija i njezin razvoj u Hrvatskoj

Dr. sc. Zoran Curić, docent

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.

Podnesak: Suvremeni koncept školske geografije

Dr. sc. Sanja Faivre, asistent

- Međunarodni znanstveni skup "Forces Tectoniques, Reliefs, Paysages: Temps Court - Temps Long", Pariz, 5. i 6.

- studenog 1998.
Podnesak (koautor Ph. Reiffsteck): Spatial distribution of dolines as an indicator of recent deformations on the Velebit mountain range
- The Seventh Multidisciplinary Conference on Sinkholes and the Engineering and Environmental Impacts on Carst, Harrisburg-Hershey, Pennsylvania, SAD, 10. - 14. travnja 1999.
Podnesak (koautor Ph. Reiffsteck): Measuring strain and stress from sinkhole distribution, Example of the Velebit mountain range, Dinarides, Croatia
  - 7th International Karstological School "Classical Carst": Roofless caves, Speleološko društvo Slovenije i Institut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, Postojna, 27. - 30. lipnja 1999.
  - Colloque Européen Karst-99 "Des paysages du karst au géosystème karstique. Dynamiques, structures et enregistrements karstique", CAGEP, Université de Provence, Grand Causses - Vercors, 10. - 15. rujna 1999.
Podnesak (koautor J.-F. Bocquet): Variations spatiales des contraintes tectoniques calculées à partir des dolines; Montagne de Velebit, Croatie
- Dr. sc. Dragutin Feletar, red. prof.**
- Znanstveni skup "Josip Vargović – život i djelo", grad Koprivnica i Hrvatsko povijesno društvo Koprivnica, Koprivnica, 4. studenog 1998.
Podnesak: Demografske značajke Koprivnice početkom 20. stoljeća
  - Kolokvij "Dani slobodne nastave", Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar, Bjelovar, 15. travnja 1999.
Podnesak: Hrvatsko gospodarstvo u tranziciji
  - 6. međunarodni znanstveni skup "Društvo i tehnologija '99.", Opatija, 28. - 30. lipnja 1999.
Podnesak (koautori Z. Stiperski, D. Kovačević): Nova prometna situacija u Hrvatskoj
  - Ljetna škola za nastavnike Kršćanskih školskih centara Bosne i Hercegovine, Kršćanski školski centar Sarajevo, Neum, 16. - 21. srpnja 1999.
Podnesak: Demografske značajke Hrvatske i Hrvata
  - Kolokvij "Susreti geografa Hrvatske i Slovenije", Geografski odsjek PMF, Zagreb, Podravina i Međimurje, Đurđevac, 21. rujna 1999.
Podnesak: Gornja hrvatska Podravina
  - IX. hrvatsko-mađarski geografski kolokvij – IX Croatian-Hungarian Geographical Colloquium, Geografski odsjek PMF-a, Starigrad – NP Paklenica – Kornati, 23. - 26. rujna 1999.
Podnesak (koautori A. Malić i M. Glamuzina): Prostorna distribucija nezaposlenosti u Hrvatskoj
- Dr. sc. Anita Filipčić, viši asistent**
- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.

Podnesak: Klimatska regionalizacija Hrvatske po Köppenu za razdoblje 1961.-1990.

Dr. sc. Borna Fürst-Bjeliš, docent

- Znanstveni skup "Plan and Practice: How to Construct a Border Society? The 'Triplex Confinium' (cca. 1700-1750)", Graz, 9. - 12. prosinca 1998.

Podnesak: Cartographic Perceptions of the Triplex Confinium and State Power Interests at the Beginning of the 18th Century

- IX. hrvatsko-mađarski geografski kolokvij – IX Croatian-Hungarian Geographical Colloquium, Geografski odsjek PMF-a, Starigrad – NP Paklenica – Kornati, 23. - 26. rujna 1999.

Podnesak: Morlaccia - The Velebit Mountain Region on the old Maps (16. -18. c.)

Mr. sc. Milan Ilić, asistent

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.
- Podnesak: Lokalni prometni sistemi Hrvatske

Mr. sc. Mladen Klemenčić, asistent

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.
- Podnesak: Globalizacija, postmodernizam i politička geografija

Mr. sc. Sanja Lozić, asistent

- IX. hrvatsko-mađarski geografski kolokvij – IX Croatian-Hungarian Geographical Colloquium, Geografski odsjek PMF-a, Starigrad – Paklenica – Kornati, 23. - 26. rujna 1999.

Podnesak: Quantitative characteristics of the part of the south Velebit between Baške Oštarije and Mali Alan

Dr. sc. Petrica Novosel-Žic, izv. prof.

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.
- Voditeljica dijela stručne ekscurzije

Dr. sc. Dražen Njegač, docent

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.
- Podnesak: Regionalna struktura Hrvatske

Mr. sc. Danijel Orešić, asistent

- Znanstveni skup "Projekcija razvitka vodoopskrbe Hrvatskog zagorja", Hrvatsko hidrološko društvo i Krapinsko-zagorska županija, Tuheljske toplice, 1. i 2. XII. 1998.

Podnesak: Neki društveno-geografski čimbenici značajni za vodoopskrbu Krapinsko-zagorske županije

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.
- Podnesak: Sistemska analiza u geografiji

Dr. sc. Zlatko Pepeonik, red. prof.

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999. Podnesak: Stanovništvo Republike Hrvatske 1991. rodnom iz Bosne i Hercegovine

Dr. sc. Josip Riđanović, red. prof.

- VII. regionalni geografski skup "Rijeka Cetina i Cetinska krajina", Hrvatsko geografsko društvo Split – podružnica Sinj, grad Sinj, gimnazija D. Šimunović i OŠ Fra Pavle Vučković, Sinj, 17. - 19. listopada 1998. Podnesak: Hidrogeografske značajke Cetine

- Znanstveni skup "Projekcija razvitka vodoopskrbe Hrvatskog zagorja", Hrvatsko hidrološko društvo i Krapinsko-zagorska županija, Tuheljske toplice, 1. i 2. XII. 1998.

- Međunarodni znanstveni simpozij "Geografija za 21. stoljeće", Geografsko društvo u Würzburgu, Geographisches Institut am Hubland, Würzburg, 20. - 25. siječnja 1999.

- 2. hrvatska konferencija o vodama "Hrvatske vode od Jadrana do Dunava", Hrvatske vode Zagreb i grad Dubrovnik, Dubrovnik, 19. - 22. svibnja 1999.

Podnesak (koautori I. Rendulić, V. Šimunović): Hrvatski Jadran u sklopu novog teritorijalnog ustroja

- Međunarodni znanstveni skup "Polarforschung – Aspekte und Impulse aus

Würzburg", Geogr. društvo u Würzburgu, Geographisches Institut am Hubland, Würzburg, 23. - 26. srpnja 1999.

- IX. hrvatsko-mađarski geografski kolokvij – IX Croatian-Hungarian Geographical Colloquium, Geografski odsjek PMF-a, Starigrad – NP Paklenica – Kornati, 23. - 26. rujna 1999.

Podnesak (koautori I. Rendulić, V. Šimunović): Croatian Adriatic according to the last administrative political division

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999. Podnesak: Geografske specifičnosti poriječja u Hrvatskoj

Dr. sc. Miroslav Sić, red. prof.

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999. Podnesak: Prometni sustav Hrvatske na prijelazu u 21. stoljeće

Dr. sc. Zoran Stiperski, docent

- 6. međunarodni znanstveni skup "Društvo i tehnologija '99.", Opatija, 28. - 30. lipnja 1999.

Podnesak (koautori D. Feletar, D. Kovačević): Nova prometna situacija u Hrvatskoj

- IX. hrvatsko-mađarski geografski kolokvij – IX Croatian-Hungarian Geographical Colloquium, Geografski odsjek PMF-a, Starigrad – NP Paklenica – Kornati, 23. - 26. rujna 1999.

Podnesak (koautor V. Kochi Pavlakovich):
Croatian-Slovenian Borderlands: After
Creation of the New State Border

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.

Podnesak: Geografski aspekt suvremenih
gospodarskih kretanja u Hrvatskoj – rast
dominacije Zagreba

Dr. sc. Aleksandar Toskić, docent

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.

Podnesak: Političko-teritorijalna organi-
zacija i urbani sistem Hrvatske

Dr. sc. Milan Vresk, red. prof.

- 2. hrvatski geografski kongres, Hrvatsko geografsko društvo, Lovran – Cres, Lošinj, Krk, 30. rujna - 3. listopada 1999.

Podnesak: Geografski koncept u svijetu i
Hrvatskoj

IX. HRVATSKO-MAĐARSKI GEOGRAFSKI KOLOKVIJ

Starigrad – NP Paklenica – Kornati,
23. - 26. rujna 1999.

U vremenu od 23. do 26. rujna 1999. godine održan je deveti znanstveni kolokvij hrvatskih i mađarskih geografa s geografskih odsjeka PMF-a u Zagrebu i Eötvös Loránd Univerziteta u Budimpešti. Tradicionalno, Kolokvij je organiziran na principu reciprociteta. Program rada bio je slijedeći:

1. Kolokvij je raspravio fizičko-geografsku i socijalno-geografsku problematiku Republike Hrvatske i Republike Mađarske.

2. Referalni dio znanstvenog skupa održan je u zgradi NP "Paklenica" i hotelu "Alan", i to zasebno u dvije sekcije: fizičko-geografskoj i socijalno-geografskoj.

- U okviru fizičko-geografske sekcije podneseno je 14 referata (7 hrvatskih i 7 mađarskih). Većina podnesaka bila je iz sfere geomorfologije i kvartarne geologije (9), zatim slijede oni iz klimatologije (2), hidrogeografije (1) i geoekologije (2).

- U razradi socijalno-geografske problematike održano je 9 referata (5 od strane hrvatskih i 4 od strane mađarskih geografa). Tretirali su problematiku industrijske geografije (1), zatim pitanje pograničnih regija (2), agrarne geografije (1), historijske geografije (1), medicinske geografije (1), demogeografije (1), urbane geografije (1) i, što je interesantno, pitanje izmjene imidža Hrvatske u novijoj mađarskoj geografskoj znanstvenoj literaturi (1).

- Posebna predavanja posvećena su problematici biodiverziteta u okviru NP "Paklenica" (biolog - mr. sc. Gordan Lukač) i stanju i razvojnim perspektivama NP "Paklenica".

3. Terenski dio Kolokvija održan je na području NP "Paklenica" i NP "Kornati". U okviru NP "Paklenica" sudionici skupa su posjetili kanjon i dolinu Velike Paklenice, te se upoznali s geološkim, geomorfološkim, hidrogeografskim, biogeografskim i turističko-geografskim značajkama tog, u prirodnom pogledu jedinstvenog prostora, može se reći "geološko-geomorfološkog muzeja" u realnim prirodnim okvirima. Posjećena je i Manita pećina.

Posjet kornatskom arhipelagu prvenstveno je, zbog nedostatka vremena, bio ograničen na posjet njegovom SZ dijelu ix krajnjem JI dijelu Dugog otoka (Park prirode "Telašćica"). Posebna pažnja bila je posvećena impresivnim rasjednim odsjecima ("klifovima"), abrazijskim procesima i problematici turističkog gospodarenja otočjem.

Međunarodni skup okupio je 29 sudionika, 16 iz Hrvatske, 12 iz Mađarske te jednog biologa iz NP "Paklenica". Hrvatske geografe predstavljali su prof. dr. sc. A. Bognar, prof. dr. sc. J. Riđanović, dr. sc. D. Perica, mr. sc. S. Lozić, dr. sc. A. Filipčić, i I. Rendulić iz Fizičko-geografskog zavoda, prof. dr. sc. D. Feletar, doc. dr. sc. Z. Stiperski i doc. dr. B. Fürst-Bjeliš iz Regionalno-geografskog zavoda i prof. dr. sc. Z. Pepeonik iz Socijalno-geografskog zavoda Geografskog odsjeka PMF-a. Kao gosti skupu su prisustvovali i prof. dr. sc. D. Magaš i dr. sc. M. Glamuzina s Geografskog zavoda Filozofskog fakulteta u Zadru, te prof. dr. sc. u miru I. Crkvenčić iz Zagreba. Prof. dr. sc. V. Pavlaković iz Tucsona (USA) s Arizona State University nažalost zbog obiteljskih razloga nije uspjela sudjelovati u radu skupa.

Bognar Andrija

TERENSKA NASTAVA (prema izvješćima voditelja)

I. godina

Terenska nastava studenata I. godine za smjerove geografija, geografija-povijest, povijest-geografija i geologija-geografija izvedena je prema nastavnom planu u

području Gorskog kotara i na otoku Krku od 4. do 6. lipnja 1999. godine.

U izvođenju nastave sudjelovalo je 95 studenata pod stručnim vodstvom prof. dr. P. Novosel-Žic, uz suradnike asistenata dr. A. Toskića i mr. M. Ilića.

Osnovni cilj terenske nastave bio je upoznavanje prostora i orijentacija u njemu posredstvom topografske karte, što je vezano uz kolegij kartografija. Nastava je usmjerena na uočavanje i dodatna objašnjenja prirodnih i društvenih obilježja prostora kroz koji se prolazi - Gorskog kotara i na kojem se zadržava - otok Krk. Ukazivalo se posebno na specifičnosti problema povezanih s otocima. Nastava je realizirana kako slijedi:

4. lipnja: Gorski kotar – Krčki most – Omišalj – Njivice – Malinska – Krk. Prolaskom kroz Gorski kotar studenti su upoznati sa značenjem goranskog koridora (delničkih vrata) te prvim suvremenim prometnicama: Lujzijanom, Karolinom i Jozefinom.

Krčki most koji je pređen pješice te zračna luka *Rijeka* bili su pravi lokaliteti za naglašavanje prometnih problema i blagodati ne samo Krka, već i otoka uopće. Uz suvremeno stanje i novo industrijsko okruženje u Omišlju bio je neminovan "susret" s krčkim knezovima Frankopanima. Obiđena je turistički razvijeno priobalje kojem pripadaju naselja Njivice i Malinska - naselja disperznog tipa te turističko naselje Haludovo. Središnje naselje otoka, grad Krk, veoma je instruktivan, akko svojim povijesnim razvojem i kulturnim i sakralnim sadržajima, tako i naj-novijim turističkim sadržajima.

5. lipnja: južni dio otoka Krka. Detaljno je prijeđen južni, visoki Krk i sva naselja.

Time je, uz upoznavanje sjevernog i središnjeg Krka prethodnog dana, zaokružena morfološko-pejzažna slika otoka. Poučan je bio profil Punat – Treskavac, prijeđen pješice, duž kojega su studenti uočavali izmjene gospodarskih pojasa (maslinici, drmuni, vinogradi, komunade). Uočena je razlika između turistički orijentirane Baške i Punta od poljodjelskog Vrbnika, što potvrđuje i obrađeno Vrbničko polje, a zapuštena ostala polja. Značenje Vrbnika u prošlosti prikazano je kroz temu "Vrbnik - Atena glagoljice". Nezaobilazan je bio posjet crkvi sv. Lucije u Jurandvoru u kojoj je otkrivena znamenita Baščanska ploča, spomenik neprolazne vrijednosti za hrvatsku kulturu.

6. lipnja: Košljun – jugozapadna obala Krka – špilja Biserujka. Specijalni rezervat šumske vegetacije - Košljun za naše je studente više od toga. Tu je nastavljena tema o Frankopanima koji su na Košljun doveli franjevce i bili donatori za izgradnju sakralnih objekata. Tu je viđen inventar raznih zbirki pribavljenih za gimnaziju osnovanu 1894. - prva u sjevernojadranskom području na hrvatskom jeziku. Tu su studenti imali prigodu vidjeti rijetko (jedno od 3 u svijetu) izdanje Ptolemejevog atlasa iz 1511. godine. Također, studenti su imali prigodu upoznati mnoge predmete iz nekadašnjeg načina života otočana.

U nastavku oplovljen je dio jugozapadne obale otoka. Studenti su uočavali različita obilježja obale i uspoređivali viđeno s kartografskim podlogama. U Dobrinjštini su mogli uočiti noviji trend - spuštanje na obalu. Ukazano je na pad stanovnika u kaštelu Dobrinj a porast u Šilu.

Terenska nastava završila je posjetom tek nedavno uređenoj špilji Biserujki (ulaz

na području općine Dobrinj, a pruža se u području općine Omišalj.

II. godina

Terenska nastava studenata II. godine za smjerove geografija, geografija-povijest, povijest-geografija i geologija-geografija iz kolegija *demogeografija* i *ruralna geografija* izvedena je prema nastavnom planu u prostoru Gorske Hrvatske i Dalmacije od 29. svibnja do 2. lipnja 1999. godine.

U izvođenju nastave sudjelovao je 41 student pod stručnim vodstvom doc. dr. D. Pejnovića, uz suradnju mr. S. Šterca i mr. K. Bašić.

Zadaci terenske nastave bili su neposredno upoznavanje prostorne strukture dviju fizionomski različitih, a funkcionalno komplementarnih hrvatskih regija, s težištem na demogeografskoj i ruralnogeografskoj problematici, zatim funkcionalno osposobljavanje studenata razvijanjem specifičnog, prostorno-logičnog, odnosno geografskog načina mišljenja na osnovi uočavanja uzročno-posljedičnih odnosa unutar promatranog prostornog kompleksa, te razvijanje pozitivnih uvjerenja i stavova studenata, poglavito ekološke svijesti i univerzalnih društveno-humanističkih vrijednosti. Nastava je realizirana prema slijedećem programu:

29. svibnja: Zagreb - Plitvička jezera - Kravsko polje - Gračačko polje - Knin - Sinjska krajina - Split - otok Brač. Duž trase kroz Središnju Hrvatsku istaknute su osnovne geografske značajke jugozapadnog dijela zagrebačke urbane regije, karlovačkog Pokuplja i Korduna. U NP Plitvička jezera studenti su neposredno upoznali bit prirodnog fenomena Parka, njegovu tradicionalnu i

suvremenu valorizaciju te suvremene ekološke probleme, kao rezultat neprimjerenog antropogeografskog utjecaja. Na primjeru istočne Like i Kninske krajine istaknuti su problemi demografske i gospodarske revitalizacije Gorske Hrvatske i Dalmatinske zagore. U Srednjoj Dalmaciji težište nastave stavljeno je na prenaplašeni polarizacijski utjecaj Splita. Na konkretnim primjerima u Sinjskoj krajini upozoreno je na novije tendencije decentralizacije funkcija u zaleđe.

30. svibnja: Supetar – Nerežišća – pustinja Blaca – Vidova gora – Škrip – Supetar. Na odgovarajućim primjerima zorno je potkrijepljeno vremenski promijenljivo značenje unutrašnjosti i litoralnog ruba Brača tijekom povijesno-geografskog razvoja, ako i problemi suvremene revitalizacije srednjodalmatinskih otoka u cjelini.

31. svibnja: Supetar – Postira – Pučišća – Selca – Bol – Gornji Humac – Supetar. Razgledavanjem pogona *Jadran-kamena* u Pučišćima i Selcima studenti su se upoznali sa značenjem proizvodnih djelatnosti kao čimbenikom socijalno-ekonomskog razvoja i stabilizacije naseljenosti na otoku. Posjetom zračnoj luci *Brač* i obilaskom vodećeg otočnog turističkog središta - Bola, istaknuto je značenje suvremene prometne infrastrukture za razvoj turizma, ali i revitalizaciju otočnog prostora općenito.

1. lipnja: Split – Drniš – Knin – NP Krka – Šibenik – Benkovac – Starigrad-Paklenica. Interpretacijom prostornog kompleksa na potezu Split – Muć – Drniš studenti su upoznati s geografskom problematikom jednog od najizrazitijih problemskih područja Hrvatske koji, uz učinke rata, tradicionalno karakteriziraju negativni procesi socijalno-geografske diferencijacije. U Kninu je, uz sudjelovanje članova gradskog

poglarstva, upriličena rasprava o aktualnim demogeografskim problemima grada i općine. U NP Krka poblize je razmotren geokološki aspekt i turističko-geografsko značenje Parka, a na primjeru Benkovca tradicionalno i suvremeno značenje tog centra u okupljanju stanovništva i naselja gospodarski komplementarnih Ravnih kotara i Bukovice.

2. lipnja: Starigrad-Paklenica – Pag – Novalja – Oltari – Krasno Polje – Otočac – Zagreb. Težišni prostor izvođenja nastave posljednjeg dana terena bio je otok Pag, na kojem je na zornom primjeru obrađen utjecaj prekomjernog stočarskog iskorištavanja u prošlosti na suvremenu fizionomiju tog otoka. U gradu Pagu studenti su obišli pogone *Solane* i *Sirane*, kao uspješne primjere prerade lokalne sirovinke osnove, s odgovarajućim utjecajem na socijalno-ekonomski razvoj i demografsku stabilizaciju jugoistočnog dijela otoka, dok je u Novalji upriličen razgovor s članovima gradskog poglarstva o značenju poljoprivrede i turizma za razvoj sjeverozapadnog dijela otoka.

Suvremena socijalno-geografska problematika velebitskih naselja obrazložena je na primjeru naselja Krasno Polje u sjevernom Velebitu, dok je na primjeru odnosa Otočac – Gospić istaknuta složenost prostorne organizacije Like u uvjetima nerazvijenog regionalnog centra, s odgovarajućim posljedicama na demogeografski razvoj i procese u ruralnom prostoru tog dijela Gorske Hrvatske.

III. godina

Terenska nastava studenata III. godine za smjerove geografija, geografija-povijest,

povijest-geografija i geologija-geografija iz kolegija *urbana geografija, ekonomska geografija i prometna geografija* izvedena je u središnjoj Sloveniji i Istri u razdoblju od 31. svibnja do 2. lipnja 1999. godine.

U izvođenju nastave sudjelovalo je 83 studenata pod stručnim vodstvom prof. dr. M. Sića i prof. dr. M. Vreska, te asistenta dr. A. Toskića i mr. M. Ilića.

Cilj terenske nastave bio je da se na primjerima urbanog i prometnog sustava Slovenije i Zapadne Hrvatske (Istre i Kvarnera) provjere i prošire stečena znanja na predavanjima i seminarima te da se studenti intenzivnije uključe u samostalan rad. Program terenske nastave bio je slijedeći:

31. svibnja: Zagreb – Ljubljana – Postojna – Koper – Rovinj. Duž trase puta upoznate su gospodarske, prometne i urbane značajke Dolenjske s posebnim osvrtom na ulogu Novog Mesta. U Ljubljani je težište rada bilo na prikazu položaja i funkcije Ljubljane te na regionalnom razvoju ljubljanske regije i Slovenije u cjelini. Na trasi puta Ljubljana – Koper posebna pažnja posvećena je prometnom sustavu Slovenije, Slovenskom primorju i luci Koper.

1. lipnja: Rovinj – Pazin – Lanišće – Poreč – Rovinj. Težište terenske nastave bilo je na urbanom i prometnom sustavu Istre te na njezinoj specifičnoj regionalnoj problematici. Zbog toga je upoznata problematika istarskog cestovnog ipsilona, analiziran je razvoj obalnih i unutrašnjih centara, posebno akropolskih naselja i komparirana je problematika obalnog, unutrašnjeg i gorskog dijela Istre (Čićarija i Učka). Podrobno je osvijetljen turistički razvoj Istre te identitet Istre kao izrazite hrvatske granične regije.

2. lipnja: Rovinj – Pula – Labin – Rijeka

– Zagreb. Detaljno su poznati prostorna struktura i funkcije Pule. U području Labina sudionici ekskurzije upoznati su s nekadašnjim rudarenjem te sa suvremenom orijentacijom na industrijske funkcije, energetiku i turizam. Na dionici puta do Rijeke analizirani su urbanizacijski procesi u opatijskom primorju pod utjecajem turizma, a na riječkom području prikazani su razvoj lučkih funkcija i urbana struktura grada. Završni dio terenske nastave posvećen je problematici Gorskog kotara i Karlovca.

Na terenskoj nastavi korišteni su različiti oblici rada: izlaganje nastavnika, predavanje na Oddelku za geografiju FF u Ljubljani te referiranje studenata o prethodno zadanim temama.

Drugi dio terenske nastave studenata III. godine za smjerove geografija, geografija-povijest, povijest-geografija i geologija-geografija iz kolegija *industrijska geografija i geomorfologija* izvedena je u sjevernoj Dalmaciji u razdoblju od 3. do 6. lipnja 1999. godine.

U izvođenju nastave sudjelovalo je 85 studenata pod stručnim vodstvom prof. dr. D. Feletara i prof. dr. A. Bognara, te asistenta dr. Z. Stiperskog i dr. D. Perice.

Cilj terenske nastave bio je upoznavanje s prirodnim i gospodarskim značajkama i procesima u sjevernoj Dalmaciji. Tijekom četverodnevne terenske nastave studenti su posjetili Zadar gdje su se upoznali s njegovim geosposodarskim i funkcionalnim položajem u sjevernoj Dalmaciji, te njegov odnos s neposrednim zaleđem. Studenti su posjetili zadarsku luku i industrijsku zonu gdje su mogli saznati o najnovijim gospodarskim kretanjima. Prelaskom prijevoja Oštarije na Velebitu i posjećivanjem ličkih

sela Sv. Rok i Lovinac dat je naglasak problematiku ratnih događanja. Ovaj terenski put je imao za cilj dati zoran pregled ratnih kretanja, posljedica rata i problematika oporavka i vraćanja života u ratom stradala područja. Posjetom Nacionalnom parku Kornati studenti su upoznati s genezom nastanka otoka i pejzažnih promjena u posljednjih stotinjak godina kao posljedica prirodnih i društvenih procesa.

IV. godina

Terenska nastava studenata IV. godine za smjerove geografija, geografija-povijest, povijest-geografija i geologija-geografija iz kolegija *geografija Hrvatske, turistička geografija i metodika nastave geografije* izvedena je prema nastavnom planu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 30. svibnja do 4. lipnja 1999. godine.

U izvođenju nastave sudjelovalo je 76 studenata pod stručnim vodstvom prof. dr. Z. Pepeonika, doc. dr. Z. Curića i doc. dr. D. Njegača.

Cilj terenske nastave bio je neposredno upoznati regionalno-geografsku strukturu, suvremene socijalno-geografske procese i oblike turističke valorizacije u dijelu Središnje i Gorske Hrvatske te Južnom hrvatskome primorju. Uz obrazovne, terenska je nastava imala i važne funkcionalne i odgojne zadatke, sadržane u razvijanju stručno specifičnog, geografskog načina mišljenja i ekološke svijesti, te s tim povezano pozitivnih uvjerenja i stavova studenata. Nastava je realizirana prema slijedećem programu:

30. svibnja: Zagreb – Knin – Sinj – Imotski – Klek. Duž trase su istaknute osnovne regionalno-geografske karakteristike i suvremeni prostorni procesi u južnom dijelu

zagrebačke urbane regije, karlovačkom Pokuplju i Kordunu. Na proputovanju kroz istočnu Liku izloženo je povijesno-geografsko značenje Krbave kao žarišnog prostora cijele ličke zavale, predočena geoprostorna struktura i razmotren postojeći problem demografske i gospodarske revitalizacije toga prostora. U Kninu je obrazložen kontinuitet značenja geografskog položaja i geostrateška funkcija, te posebnosti suvremenog razvoja tog subregionalnog središta Sjeverne Dalmacije. Na slapovima Krčića i vrelu Cetine zorno su predočene specifičnosti krške hidrologije, a na primjeru hidroakumulacije Peruća i način, odnosno posljedice društvene valorizacije hidroenergijala rijeka jadranskog slijeva. Na primjeru Sinjske i Imotske krajine obrazložen je nastanak pojma *krajine* kao rubnog dijela većih političko-teritorijalnih cjelina u prošlosti, i izložene osnove povijesno-geografskog razvoja Dalmatinske zagore, pri čemu je posebno naglašena važnost jačanja sesilne naseljenosti u 17. i 18. stoljeću. Glavno središnje naselje Cetinske krajine - Sinj, u suvremenom se razdoblju razvija kao satelitski centar Splita, po čemu je taj dio Zagore u prednosti pred rubno smještenom Imotskom krajinom. U Imotskom su, uz ostalo, studenti dobili uvid i u izgled Crvenog i Plavog jezera, specifičnih oblika krškog reljefa, nastalih urušavanjem svoda karbonatne podloge zbog položaja u seizmički aktivnom pojasu. Također je upozoreno i na razlike kulturnog pejzaža između Imotskog polja i Bekije, kao rezultat različitih uvjeta njihova povijesno-geografskog razvoja.

31. svibnja: Opuzen – ušće Neretve – Metković – Vid (ostaci Narone) – Ploče – Baćinska jezera. Jednodnenim obilaskom

delte na navedenom profilu studenti su upoznali jedinstven meiorativni pejzaž donje Neretve s osebujnom agrarnom parcelacijom na *kazetnim* površinama, oblike recentne komercijalne valorizacije i suvremene probleme poljoprivredne proizvodnje. Na ušću Neretve percipirali su jedini primjer poldera na istočnojadranskoj obali i suvremena nastojanja u cilju vrednovanja plitkih poplavnih površina. Na primjeru stagnatnog razvoja Opuzena obrađena je problematika prostorne organizacije, definirana položajem i međusobnim odnosom triju vodećih središnjih naselja toga područja - Metkovića, Opuzena i Ploča. Posjetom ornitološkoj zbirci u Metkoviću studenti su upoznati s iznimno bogatom faunom koja je obitavala ili još obitava u tom jedinstvenom močvarnom staništu. Pri obilasku gradske jezgre Metkovića upoznati su sa specifičnostima i problemima suvremenog razvoja glavnog središnjeg naselja delte. Obilaskom bogatog arheološkog fundusa antičke Narone u Vidu studenti su dobili zornu predodžbu lokaliteta i veličine glavnog središnjeg naselja doline Neretve u rimskom razdoblju.

Pri obilasku Baćinskih jezera istaknuta je razlika hidrografskih značajki i geomorfoloških procesa između inondacijske ravni Neretve i krškog okvira delte, te razmotrene različite mogućnosti njihove gospodarske (turističke) valorizacije. Težišni dio nastave u tom dijelu delte posvećen je prometno-geografskoj problematici vezano uz luku Ploče i njezinu funkciju prometnog terminala Bosne i Hercegovine.

Zorni primjeri onečišćenja okoliša (Baćinska jezera) i divlje urbanizacije (Ploče) potakli su problematiziranje ekološkog aspekta suvremenog razvoja delte. U sklopu

toga posebno su istaknute dalekosežne posljedice prekomjerne kemizacije poljoprivrede na živi svijet (prvenstveno faunu) ovog prostora.

1. lipnja: poluotok Pelješac – otok Korčula. Obilaskom Pelješca i otoka Korčule studenti su upoznali fizičko-geografski izdvojen i fizionomski specifičan dio prostora dubrovačke regije, u kojem se prelamaju gravitacijski utjecaji Dubrovnika i Splita. Na putu kroz unutrašnjost Pelješca upozoreni su na brojne pojavne oblike recentne depopulacije stare agrarne zone u unutrašnjosti poluotoka. Na primjeru vodećih središnjih naselja otoka Korčule istaknute su posljedice prenaplašene monofunkcionalne orijentacije (ovisnost naselja Korčula o turizmu) i socio-geografski stabilizirajućeg utjecaja polivalentnog gospodarstva (Vela Luka).

2. lipnja; Neum – Konavle. Posjetom Neumu studenti su upoznati s bosansko-hercegovačkim priobaljem koje prekida teritorijalni kontinuitet Republike Hrvatske, razlozima nastanka te tampon-zone između mletačkog posjeda i teritorija Dubrovačke Republike krajem 17. stoljeća, te njezinim suvremenim geopolitičkim i geoprometnim implikacijama.

Obilaskom Konavala studenti su dobili cjelovit geografski prikaz toga krajnjeg južnog dijela Republike Hrvatske.

3. lipnja: Dubrovnik. Na primjeru Dubrovačkog primorja demonstrirana je transformacija jadranskog priobalja pod utjecajem turizma, kao i ratne posljedice koje otežavaju oživljavanje turizma u tom prostoru u suvremenom razdoblju. Posebno je obrađen povijesno-geografski, turističko-geografski i regionalno-geografski aspekt Dubrovnika, tj. njegova prostorno-žarišna

uloga u prošlosti, što se zrcali u jedinstvenom urbanom tkivu, i suvremeni funkcionalno-gravitacijski utjecaj kao razvijenog regionalnog centra.

4. lipnja: Makarsko primorje – Split – Šibenik – Benkovac – Obrovac – Gračac – Zagreb. Putovanjem duž navedene trase, studenti su upoznati s turistički privlačnim sadržajima naselja Srednje i Sjeverne Dalmacije, fizionomskim i funkcionalnim promjenama koje su se dogodile pod utjecajem litoralizacije od početka 1960-ih

godina, suvremenim ekološkim problemima u vodećim gradskim središtima te sve aktualnijom problematikom prostorne organizacije Dalmacije. Povezano s tim, posebno je obrađena geografska problematika urbanih aglomeracija Splita i Šibenika, pri čemu je istaknuta potreba dislokacije nekih njihovih funkcija (prvenstveno industrije) u centre Dalmatinske zagore, zbog neophodne revitalizacije tog u socijalno-geografskom pogledu rubnog prostora njihovih nodalno-funkcionalnih regija.